

УДК 343.98

Євген Іванович БАКУТІН,

здобувач Національної академії внутрішніх справ,
викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

ТЕХНІЧНА ІННОВАЦІЯ «БПЛА» В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Останнім часом активно розширюється практика використання у різних сферах діяльності, у тому числі і в правоохоронній, безпілотних літальних апаратів – БПЛА або за іншою назвою «ДРОНІВ». Використання дронів в Україні поки не носить масовий характер, тому держава не регламентує використання подібних пристроїв.

Впровадження «дронів» в практику поліції сьогодні є доцільним і бажаним, зважаючи на необхідність підвищення ефективності роботи поліції. Світовий досвід показує що ці «дрони» перестали бути прерогативою лише військових формувань, їх все більше застосовують поліція у профілактиці, документуванні протиправних.

Однією із важливих особливостей «дронів» є можливість їх застосування різними службами з метою вирішення низки завдань превентивного характеру. Відносно невелика вартість цієї техніки дозволяє рекомендувати озброїти поліцію низкою апаратів різного класу з відповідними технічними характеристиками. Це дозволить підвищити ефективність, оперативність керування силами та засобами різних служб під час виконання практичних завдань.

На сьогодні джерел, які б містили найбільш повну та відповідних чином систематизовану інформацію щодо самих БПЛА, правових основ їх застосування поліцією та хоча б основних напрямів застосування БПЛА у поліції практично не має.

Правовий статус «дронів» наразі в державі є досить невизначеним. Хоча у Повітряному кодексі України визначено поняття «безпілотне повітряне судно», в основних нормативних документах України, зокрема і в Законі України «Про Національну поліцію» від 2015 року, а саме в статтях 40, 42 п. 4, безпілотники взагалі не згадуються.

Згідно статті 40 Закону України «Про Національну поліцію» передбачено застосування поліцією технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису: [1, с. 24].

Поліція для забезпечення публічної безпеки і порядку може закріплювати на форменому одязі, службових транспортних засобах, монтувати/розміщувати по зовнішньому периметру доріг і будівель автоматичну фото- і відеотехніку, а також використовувати інформацію, отриману із автоматичної фото- і відеотехніки, що знаходиться в чужому володінні, з метою: 1) попередження, виявлення або фіксування правопорушення, охорони громадської безпеки та власності, забезпечення безпеки осіб; 2) забезпечення дотримання правил дорожнього руху.

Інформація про змонтовану/розміщену автоматичну фототехніку і відеотехніку повинна бути розміщена на видному місці.

Основне призначення техніки – це полегшення і підвищення ефективності праці людини, розширення його можливостей, звільнення (часткове або повне) людини від роботи в умовах, небезпечних для здоров'я. Засоби техніки застосовуються під час збору, зберігання, обробки і передачі інформації, пересування і зв'язку, забезпечення обороноздатності [2, с. 18].

Статтею 42. п.4 Закону України «Про Національну поліцію» передбачено, що для виконання своїх повноважень поліцейські можуть використовувати такі спеціальні засоби: 1) гумові та пластикові кийки; 2) електрошокові пристрої контактної та контактнo-дистанційної дії; 3) засоби обмеження рухомості (кайданки, сітки для зв'язування тощо); 4) засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії; 5) засоби примусової

зупинки транспорту; 6) спеціальні маркувальні та фарбувальні засоби; 7) службові собаки та службові коні; 8) пристрої, гранати та боєприпаси світлозвукової дії; 9) засоби акустичного та мікрохвильового впливу; 10) пристрої, гранати, боєприпаси та малогабаритні підривні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень; 11) пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії; 12) засоби, споряджені безпечними димоутворюючими препаратами; 13) водомети, бронемашини та інші спеціальні транспортні засоби [1, с. 26].

Національною поліцією вже напрацьовано певний досвід їх використання в роботі поліцейських. Зокрема, за досвідом зарубіжних країн, поліцейські «дрони» можуть використовуватись:

- як альтернатива дорогим у використанні гвинтокрилам, для забезпечення спостереження з повітря великої за масштабом чи важкодоступної території (гірська місцевість лісові чи зболочені ділянки, верхівки висотних будівель тощо.);
- для створення якісних карт та схем місцевості при проведенні слідчо – оперативних дій (наприклад при встановленні обставин ДТП);
- забезпечення моніторингу дорожнього руху на автотрасах;
- для здійснення контролю учасників масових заходів при скупченні великої кількості людей в громадських місцях;
- при плануванні та проведенні заходів з охорони публічної безпеки та порядку;
- для забезпечення відео та фото зйомки учасників правопорушень для подальшого пошуку втікачів та документування слідів вчинення злочинів;
- для забезпечення спостереження за охоронюваними об'єктами та особами, які підлягають охороні підрозділами Національної поліції України.

Необхідно зробити певні висновки для впровадження БПЛА в діяльності поліції: 1) розроблення правил застосування БПЛА при проведенні поліцією необхідних заходів, порядок використання здобутої інформації; 2) спільно з Державною авіаційною службою України розроблення вимог до безпеки польотів певних класів БПЛА; 3) розроблення та нормативного затвердження тактико-технічних вимог до БПЛА, що застосовуються у Національній поліції України; 4) розроблення типових тактичних прийомів їх правомірного застосування; 5) підготовка спеціалістів для роботи з БПЛА.

Розкриття та розслідування правопорушень неможливо без отримання певної доказової інформації отриманої технічними приладами та технічними засобами. Можливість фіксації та збору доказів з місць скоєння правопорушень сприятиме як розкриттю, так і профілактиці правопорушень.

Список бібліографічних посилань: 1. Про Національну поліцію, Положення про патрульну службу МВС, Положення про Національну поліцію: чинне законодавство станом на 10 листоп. 2015 р.: (офіц. текст). Київ: Паливода А. В., 2105. 104 с. 2. Кобець М. В., Жуков Б. В., Артеменко П. П., Кудінов В. А. Спеціальна техніка: основні поняття, терміни та визначення: навч. посіб. Київ: Аванпост-Прим, 2013. 3. Паламарчук С. С. Застосування засобів і матеріалів відеозапису у процесуальній діяльності правоохоронних органів: навч. посіб. Київ: Нац. акад. внутр. справ України, 2005. 120 с. 4. Використання безпілотних літальних комплексів у правоохоронній діяльності: аналітичний огляд / Ю. Ю. Орлов, Г. Ю. Репін, В. В. Арешонков та ін.; за заг. ред. Ю. Ю. Орлова. Київ: ДОТЗ МВС України, 2013. 152 с. 5. Повітряний кодекс України: закон України від 19 трав. 2011 р. № 3393-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48–49. Ст. 536.

Одержано 08.10. 2017